

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๑/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสุบิน พิพรพงษ์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายสุบิน พิพรพงษ์ ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์) ในรัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๕๘/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๕ ผู้ถูกร้องจึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ต่อมาได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๕๕/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๐ ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) กรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวัน และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง โดยทำเป็นบัญชีเดียวกัน เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบแล้วพบว่า ผู้ถูกร้องดำเนินการไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสอง กล่าวคือ ไม่ยื่นบัญชีพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของตนและคู่สมรส จำนวน ๖๖๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท และยังพบอีกว่าบัญชี ฯ ที่ได้แสดงไว้ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง เช่น รายการทรัพย์สินประเภทเงินฝาก เงินทุน ได้แก่ หลักทรัพย์ที่จดทะเบียนและหลักทรัพย์อื่น ผู้ถูกร้องและคู่สมรสไม่แสดงบัญชีเงินฝากธนาคาร ผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องมีเงินฝากธนาคาร ๔ บัญชี จำนวนเงิน ๓๑,๕๓๒.๕๖ บาท คู่สมรสมี ๑ บัญชี จำนวน ๔๕,๕๕๕.๖๔ บาท หลักทรัพย์จดทะเบียน ผู้ถูกร้องและคู่สมรสไม่แสดงผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องมีหลักทรัพย์จดทะเบียน ๒ แห่ง จำนวน ๑๗,๐๐๐ บาท คู่สมรสมี ๑ แห่ง จำนวน ๒,๐๐๐ บาท หลักทรัพย์อื่นของผู้ถูกร้องและคู่สมรสไม่แสดงผลการตรวจสอบ

พบว่า ผู้ถูกร้องมีหลักทรัพย์อื่น ๑ แห่ง จำนวน ๑๑,๕๕๐,๐๐๐ บาท ของคู่สมรส ๑ แห่ง จำนวน ๑๑,๕๕๐,๐๐๐ บาท ที่ดินของผู้ถูกร้องที่แสดงไว้ไม่ระบุจำนวนแปลง จำนวนเงิน ๑,๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (แนบโฉนดกรรมสิทธิ์ของตนเอง ๑ แปลง ของบริษัท พิพรพงษ์ ๑๓๘ แปลง) ของคู่สมรสที่แสดงไว้ ๕ แปลง ไม่ระบุราคา ผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องมีที่ดิน ๓๔ แปลง และคู่สมรสมี ๒๔ แปลง แต่ไม่ได้ระบุราคา รายการหนี้สินประเภทเงินเบิกเกินบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้องที่แสดงไว้ไม่ระบุจำนวนแห่ง จำนวนเงิน ๖๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ของคู่สมรสไม่ได้แสดงไว้ ผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ยื่นมีเงินเบิกเกินบัญชี ฯ ๒ แห่ง จำนวน ๑๕,๒๐๕,๑๕๘.๕๖ บาท ของคู่สมรสมี ๓ แห่ง จำนวน ๑๖๒,๕๓๘,๖๕๔.๒๓ บาท คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีหนังสือให้ผู้ถูกร้องชี้แจง รวม ๔ ฉบับ ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงมาครั้งหนึ่งและต่อมาได้มีหนังสือชี้แจงเพิ่มเติมลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ความว่า ผู้ถูกร้องเป็นนักธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ ซื้อที่ดินมาแล้วแบ่งขายเป็นโครงการๆ ไปจำไม่ได้ว่ามีโฉนดใดบ้าง ส่วนใหญ่ได้โอนขายไป ที่เหลืออยู่ที่ติดจำนอง ส่วนหนี้เงินกู้ เงินเบิกเกินบัญชีและตั๋วสัญญาใช้เงิน บางธนาคารชำระหนี้หมดแล้วก็ปิดบัญชี ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้และไม่มีการเคลื่อนไหวทางบัญชี ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเอง จึงไม่ทราบรายละเอียด สำหรับการตรวจสอบบัญชีจากธนาคารนั้น ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากธนาคารในการตรวจสอบ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ชี้แจงอีกครั้งหนึ่ง ในเดือนมกราคม ๒๕๕๕ แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งจึงได้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยและส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งหนังสือตามทางการถึงผู้ถูกร้องแล้ว ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงแก่ข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างใด

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น...

.....”

มาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าว มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรณกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีเข้ารับตำแหน่งหรือกรณพ้นจากตำแหน่ง ผู้ถูกร้องเป็นข้าราชการการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งเป็นที่ปรึกษา

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๕ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ถือว่า ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้ใหม่ คือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายใน ๓๐ วัน คือภายใน วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ ต้องยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งภายใน ๓๐ วัน คือวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งเพียงครั้งเดียวคือวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ หากจะถือว่า มีการยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ก็ต้องกระทำภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือ ภายใน วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ การยื่นบัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งจึงถือว่าพ้นกำหนดเวลาตามที่บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ (๑)

สำหรับการยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งภายในกำหนด ๓๐ วัน นั้น จากการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตรวจสอบบัญชี ฯ ที่ผู้ถูกร้องยื่นก็พบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๔ รายการ คือ (๑) สิ่งปลูกสร้างของตนเอง มูลค่า ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (๒) คู่มือการจดทะเบียนรถยนต์ของตนเองและคู่สมรส มูลค่า ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท (๓) เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมจากธนาคารของตนเอง จำนวน ๖๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (๔) เงินกู้จากสถาบันการเงินอื่นของตนเอง จำนวน ๔๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และคณะกรรมการ ป.ป.ช. พบว่า รายการทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง ๔ รายการคือ (๑) เงินฝากธนาคาร ไม่ได้แสดงไว้ในบัญชี ฯ ทั้งของผู้ร้องและคู่สมรส ผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องมี ๔ บัญชี จำนวนเงิน ๓๑,๕๑๒.๕๖ บาท คู่สมรสมี ๑ บัญชี จำนวน ๔๕,๕๕๕.๖๕ บาท (๒) เงินฝากธนาคารประเภทหลักทรัพย์จดทะเบียน ฯ ไม่ได้แสดงไว้ในบัญชี ฯ ทั้งของผู้ถูกร้องและคู่สมรส ผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องมี ๒ แห่ง จำนวน ๑๗,๐๐๐ บาท คู่สมรสมี ๑ แห่ง จำนวน ๒,๐๐๐ บาท สำหรับหลักทรัพย์ ผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องมี ๑ แห่ง จำนวน ๑๑,๕๕๐,๐๐๐ บาท และคู่สมรส ๑ แห่ง จำนวน ๑๑,๔๕๐,๐๐๐ บาท (๓) ที่ดิน ผู้ถูกร้องไม่ระบุจำนวนแปลง จำนวนเงิน ๑,๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (แนบโฉนดกรรมสิทธิ์ของตนเอง ๑ แปลง ของบริษัท พิพรพงษ์ ๑๓๘ แปลง) คู่สมรสแสดงไว้ ๕ แปลง ไม่ระบุมูลค่า ผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องมี ๓๔ แปลง คู่สมรสมี ๒๔ แปลง (๔) เงินเบิกเกินบัญชี ฯ ผู้ถูกร้องไม่ระบุจำนวนแห่ง จำนวนเงิน ๖๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท คู่สมรสไม่ได้แสดงไว้ ผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องมี ๒ แห่ง จำนวน ๑๕,๒๐๕,๑๕๘.๕๖ บาท และคู่สมรสมี ๓ แห่ง จำนวน ๑๖๒,๕๓๘,๖๕๔.๒๓ บาท เมื่อเปิดโอกาสให้ชี้แจงในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องก็อ้างว่า ทำธุรกิจเกี่ยวกับ

ที่ดินมากแปลง ไม่อาจจำเอนได้ว่ามีอยู่เท่าใด โฉนดอะไรบ้าง การติดต่อกับธนาคารก็มีหลายแห่ง ชำระหนี้บ้างแล้ว บางธนาคารก็ไม่มีเครื่องโอนไหวทางบัญชี และในที่สุดก็อ้างว่า ธนาคารไม่ให้ความร่วมมือ ในการตรวจสอบบัญชีก่อนยื่นบัญชี ฯ เป็นทำนองว่า ทำให้เกิดความสับสน ทำให้ไม่สามารถยื่นบัญชี ฯ ได้ทันภายในกำหนดเวลาที่รัฐธรรมนูยกกำหนดหรือยื่นบัญชี ฯ มีรายละเอียดครบถ้วนถูกต้อง เห็นว่าเป็นข้ออ้างที่ไม่อาจใช้เป็นข้อแก้ตัวได้และไม่สามารถหักล้างข้อกล่าวหาของผู้ร้องได้ และในชั้นพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ผู้ร้องทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ